

Acta sanctorum

quotquot toto orbe coluntur, vel a catholicis scriptoribus celebrantur, quae
ex Latinis et Græcis, aliarumque gentium antiquis monumentis

Quo dies octavus et nonus continentur

Bolland, Johannes

Parisiis et Romae, 1865 [erschienen] 1866

Caput I. Quandonam controversia de S. Dionysii corpore, furto in
Germaniam delato, agitata potissimum fuerit, et quid de modo, quo id
factum esse, ab anonymo seculi XI scriptore narratur, sit ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72229](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72229)

A Parisiis residet, senatum (Parlamentum vulgo vocant) delata, ac pluribus annis ibi agitata qualemcumque vi dati abs hoc decreti finem accepit. De decreto hoc Felibianus, Dionysianum archivum in margine citans, verbis Gallicis, quae Latina facio, in San-dionysiana sua Historia pag. 323 loquitur hunc in modum: Superest decretum, anno 1410 die Aprilis XIX signatum, quo, sancti Dionysii Atheniensis caput penes San-dionysianam ecclesiam, illudque S. Dionysii Corinthiaci penes Parisienses S. Mariae canonicos esse, fuit assertum. Hinc patet, litem plurimum annorum spatium, omni servata juris forma, fuisse continuatam.

caecidere causa,

80 Haec ille, porro, ut mox addit, Parisienses canonici, nihil deinde, quam hic memorat, pensi habita senatorum Parisiensium decisione, controversum, quod penes ipsos exstat, S. Dionysii caput populi venerationi pro genuino S. Dionysii, Parisiensium apostoli primique episcopi, capite exponere perrexere. Sic sane, ut Felibianus ait, videtur habere, idque adhuc quotannis in S. Dionysii Octava seu XVI Octobris die, uti e Spiritualibus ecclesiae Parisiensis Kalendaris disco, solemnioris Sacri tempore facere solent, et tamen, quam contra San-dionysianum monasterium de sacro illo pignore gesserunt, lis in eorum, uti e jam dictis apparet, favorem haud fuit decisa. Cum enim e duobus duorum Dionysiorum, Corinthiaci videlicet, ac, ut tum putarunt, Atheniensis, capitibus solum esse penes illos prioris caput, senatus-consulto fuerit pronuntiatum, caputque non hujus, sed Dionysii Atheniensis, qui,

ut tum putabatur, Parisiensium primus existisset episcopus, penes se esse contenderint, enimvero causa illos cecidisse, nemo non videt. Verum, etsi res ita habeat, mihi equidem, rationes, ob quas, quod dicimus, contendere, litteris nusquam inveniri mandatas et ne levissimam quidem vel earum, vel modi occasionis, quae ad se venisse Dionysii caput, canonici dixerint, a Felibiano fieri mentionem, mirari adhuc subit. Hic quidem scriptor, postquam, qui canonici Parisienses, litis etiam, de qua jam actum, decisione insuper habita, Dionysii, quod habent, caput pro genuino S. Dionysii Parisiensis capite adhuc exponant, narravit, nec subjungit, verosimiliter, ut brevi difficultas illa tollatur e medio seu componatur, haud umquam esse futurum, singulosque ecclesiae suae traditionem possessionemque pro sese afferre.

nec senatus-consulto refragandum videtur.

81 Ast vellem, in quo, quam pro se canonici Parisienses allegant, ecclesiae suae traditio possessionisque sit fundata, definite exposuisset. Silentium istud suspicionem, nescio quam, mihi ingerit, facitque, ut dubitem, an in exponendis omnibus, quod ex ipso jam retulimus, dissidii adjunctis debita sinceritate ac fide ubique utatur. Ut sit, traditio, quam, ut ait, canonici Parisienses laudant, haud citius, ut apparet, quam saeculo XII (neque enim ante hoc illi penes se esse S. Dionysii Parisiensis caput, asseruisse leguntur) initium accepit; cum autem rationes, ob quas tum primum asseruisse illud videntur, haud admodum, uti ex authoris, qui saeculo XIII floruit, supra huc num. 75 et 76 transcriptis verbis videtur, exstiterint validae, enimvero, nisi quis mihi hoc secus habere, istique adeo authori, qui San-dionysianus monachus exstitit, fidem haud adhibendam, solide probarit, jam memorato, in quantum eo S. Dionysii Parisiensis caput abjudicatum eis fuit, senatus-consulto

cum Launojo de S. Dionysii Vita et Miraculis Observat. XI standum puto, etsi interim, qua ratione ad eos vel ipsosmet S. Dionysii Corinthiaci caput venerit, ignarus, esse vel hoc ipsum penes illos pro penitus certo haud habeam, ac praeterea, nec S. Dionysii, Parisiensis episcopi, caput penes ipsosmet San-dionysianos monachos existere autemem, si furto his reipsa, ut Ratisponenses contendunt, Sancti nostri corpus sub annum 890 ereptum, eaque, qua volunt, integritate Ratisponam fuerit delatum; quod an verum sit, indagaturi jam nunc sumus.

LECTURE C. B.

APPENDIX

ALTERA

Qua Sanct-dionysianorum in Francia, Ratisponensiumque in Germania monachorum, idem S. Dionysii corpus sibi vindicantium, controversia examinatur.

CAPUT I.

Quandonam controversia de S. Dionysii corpore, furto in Germaniam delato, agitata potissimum fuerit, et quid de modo, quo id factum esse, ab anonymo saeculi XI scriptore narratur, sit censendum.

Etsi quidem, cum primum, quam hic modo examinare aggredimur, controversia Sanct-dionysianos inter et Ratisponenses S. Emmerami monachos esset exorta, Areopagitae nomine tam hi, quam illi Dionysium, de cuius corpore disceptabant, distinxerint, id tamen dumtaxat fecerunt, quod Dionysium Areopagitam cum Dionysio, qui Parisiensibus fidem annuntiavit illi, et cuius corpore sese inter Dionysiani ac Emmeramenses monachi disceptant, Areopagitam appellant, facere id sunt censendi; cum autem res ita habeat, ac duorum illorum Dionysiorum alter ab altero, ut in Comment., fictitiis Dionysii Areopagitae Actis praevio, probatum dedimus, indubie sit diversus, nec umquam Dionysii alterius, quam qui Parisiensium Apostolus primusque exstiterit episcopus, penes se esse corpus, Ratisponenses S. Emmerami monachi, San-dionysiani contra idem etiam ejusdem Dionysii corpus sibi vindicantibus, contenderint, hic dumtaxat, misso omni de S. Dionysio Areopagita sermone,

Controversia, qua de S. Dionysii Parisiensis corpore disceptatur,

AUCTORE
C. B.

mone, penesne Sanct-dionysianos, an Sanct-emmeramenses monachos S. Dionysii, Parisiensium apostoli primique episcopi, corpus sit, examinandum, aut certe merita causæ, quam tam hi, quam illi propugnant, expendenda ac suis quæque ponderibus libranda. Rem ipsam aggrediamur, ac, quo melius ratione et via procedat oratio, ab ipso statim initio, quandonam potissimum, de quo hic sermo, controversiam agitari contigerit, lectori ob oculos ponamus, mox addituri etiam, quid de modo, quo S. Dionysii corpus e Francia in Germaniam furto fuisse delatum ab anonymo seculi XI scriptore narratur sit censendum.

Ratisponæ
corpore,
quod inscrip-
tiones ad-
iuncte

2 Reginwardus, qui Ratisponense S. Emmerami monasterium anno 1049 abbatis munere moderari incepit, combustam monasterii sui ecclesiam instaurare aggressus, præter expectationem in Occidentali hujus parte in muro, e quo calc. tollebatur, tres invenit lateres, qui incisus litteris, assertari ibidem S. Dionysii corpus, testabantur, idque etiam deinde, lapidibus istis seu lateribus remotis, duobus in scriniis, quorum alterum caput, alterum reliqua membra complectebatur, fuit inventum. Ita fere in sua de S. Dionysii corpore e Gallia in Bavariam translato Dissertatione, anno 1750 Ratisponæ typis vulgata sæpiusque a nobis adhuc hic laudanda, pag. 51 et seq. celsissimus Emmeramensis princeps ac abbas Joannes Baptista, non uno etiam ejusdem Dissertationis loco indicans, memoratam corporis quod esse Dionysii, præfati testabantur lateres, inventionem anno 1052 contigisse. Verum (Eselius Rerum Boicarum Scriptorum tom. 1, anno 1763 Augustæ Vindelicorum in lucem emisso, pag. 46 e vetustissimis bibliothecæ Bavaricæ membranarum exhibet breve Bojariæ chronicon, ab anno Christi 732 ad annum usque 1062 deductum; licet autem hoc, quod a monacho Emmeramensi anonymo seculo, ut apparet, XI fuit conscriptum, cœnobii S. Emmerami combustionem ad annum 1062 diserte notet, nullam tamen incendii alterius, quo antea adhuc circa annum 1052 S. Emmerami seu monasterium seu ecclesiam absumi contigisset, mentionem facit. Adhæc apud eundem (Eselium Rerum Boicarum tom. 1, proxime cit. a pag. 148 usque ad pag. 242 exstat episcoporum, qui a seculo VII usque ad seculum XVI provecum Ratisponensem sedem occuparunt, Catalogus, in tres libros divisus; etsi autem Catalogi hujus author Laurentius Hochwartus lib. 2, cap. 18, S. Emmerami ecclesiam haud diu admodum ante Leonis IX Papæ Ratisponam, qui, ut infra videbimus, anno 1052 accidit, adventum incendio fuisse vastatam, memoriæ prodatur, postea tamen id quodammodo tacite retractans sub ejusdem capituli finem sic scribit: Quamquam multa sunt hoc cap. dicta, tamen de S. Dionysio ob perpetuam rei memoriam certiora sunt hic adnotanda.

esse S. Dionysii corpus

3 Corpus S. Dionysii martyris beatus Tuto episcopus cum post Arnulphi mortem accepisset, Gallicas insidias timens, venerabiles Martyris reliquias cum excisis in lateres litteris, ne per incendium res aboleretur, in murum Occidentalem templi conclusit, suo tempore revelandas. Commodum vero tunc Reginwardus abbas, nescio quid exstructurus, sub Gebhardo (ab anno scilicet 1036 ad annum usque 1059 aut 1060) episcopo Ratisp. III murum dejecit: Lipsana cum excisis lateribus reperit, hos cum aliis in testimonium producit, Pontificem Romanum ad

rem confirmandam inducit. Reginwardus itaque, D seu, uti hic ab Hochwarto vocatur, Reginwardus, non ecclesie, quæ incendio fuisset vastata, a se instaurata, sed muri tantummodo, ob aliud quid exstruendum dejecti, occasione corpus, quod lateres, in muro illo ante hoc positi, S. Dionysii corpus esse indicabant, invenisse ab Hochwarto, ut apparet, assertitur. Et vero, muri dejecti occasione dumtaxat Reginwardo id obtigisse, vel e solo, quod proxime laudavi, quodque, circa annum 1052 combustam adhuc fuisse S. Emmerami ecclesiam, non notat, antiquissimo Bojariæ chronico verosimile apparet; cum autem, uti hinc consequitur, in assignanda, qua corpus illud fuit inventum, occasione Emmeramensis mox laudatus princeps et abbas Joannes Baptista verosimiliter errat, fit hinc, ut, ne in anno 1052, quo inventionem illam evenisse ait, pariter errarit, sit verendum. Ut sit, hanc equidem, utpote haud diu ante Leonis IX Ratisponam, qui, ut dictum, anno 1052 locum habuit, adventum factam, seculo circiter undecimo medio evenisse, omnino est certum.

4 Nec minus est certum tum quoque tres lapides seu lateres, corpori invento seu scriniis id complectentibus præfatos, qui characteribus sibi impressis, esse illud Dionysii corpus, faciebant testatum, fuisse in muro repositos. Tres illi lateres seu cocti et luto lapides hodieque in S. Emmerami monasterio religiose asservantur. Ac inscriptiones quidem, dictis characteribus expressas, quas præferunt, Cælestinus Emmeramensis abbas in Opere, quod seculo proxime elapso edidit ac S. Emmerami Mausoleum inscripsit, publici juris primum fecit; deinde vero easdem Chalcographo imitandas dedit ac porro æri incisus in sua supra laudata Dissertatione pag. 116 exhibet celsissimus princeps ac Emmeramensis abbas Joannes Baptista. Eas, prout apud Cælestinum abbatem exstant, hic exhibeo. Prima sequentibus concipitur verbis: Emmeramus Aquitan. Dionysius Areopag. hic requiescit sub Arnulpho imperatore et Odone R.; secunda vero hæc: Sub Ebulone abbate mon. sci. Dionysii Gisalbertus furavit; ac tertia demum istis: Furatus est v. N. Jul. Huc venit n. N. Dece. temp. Tuto. epi. Georgius ab Eckhart in contextis a se de Rebus Francie Orientalis Commentariis tom. 2, pag. 746 sic scribit: Gisalbertus dicitur S. Dionysii reliquias furatus esse sub Ebulone abbate S. Dionysii. Ebulonius nomen alii, quam costaneo homini in Germania notum fuisse vix potuit. Martius ille Ebulo vel Ebolus anno 886 abbas S. Dionysii factus est et anno 893, vi. Idus Octobris, Rheginone aliisque monumentis testantibus, obiit. Tuto episcopus Ratisponensis creatus est anno 894. Cum igitur sub Ebulone abbate v. Non. Julii ablatus sit Gallie S. Dionysius, et quidem ii Nonas Decembris tempore Tutonis episcopi Ratisponam venerit, statuendum est pium hoc furtum anno 893 factum, et S. Dionysium ecclesie S. Emmerami anno 894 illatum fuisse.

5 Ita ille. Ac recte quidem, cum Ebulo, quo existente Dionysiano abbate, S. Dionysii corpus furto surreptum, in secunda e jam datis inscriptionibus assertitur, ultra annum 893 vitam haud protraxerit, furtum illud, si locum unquam habuit, ante annum 894 statuit. Verum, cum idem Ebulo jam inde ab anno 886 S. Dionysii abbas exstiterit, Tutoque, quo existente Ratisponensi episcopo, S. Dionysius ad S. Emmerami

abbate, surreptum, ibique, Tutone episcopo,

A rami ecclesiam venisse in tertia et supra huc transcriptis Inscriptionibus traditur, ab anno 894 ad annum usque 931, ut Mabillonius Sæc. v Benedict., part. 1 ostendit, Ratisponensi ecclesie præfuerit, secundæ et tertiæ et duabus dictis Inscriptionibus veritas nullo omnino, ut consideranti patescet, modo exigit, ut Dionysius nec citius, quam anno 893 Dionysianis ereptus, nec serius, quam anno 894 ad S. Emmerami ecclesiam venisse statuatur. Ut quid ergo primum quidem definito anno 893, postremum vero definito anno 894 statuendum, verbis jam nunc datis laudatus Eckhartus affirmat? Id hic scriptor, qui, si Tuto jam inde ab anno 893 Ratisponensium fuisset episcopus, Dionysium hoc ipso anno non tantum Gallis ereptum, sed et ad S. Emmerami ecclesiam venisse, etiam statueret, idcirco indubie facit, quod Dionysiani corporis furtum, non Arnulpho imperatori, sed soli Giselberto, qui etiam sacrum illud pignus ecclesie Emmeramensi donarit, attribuit, quodque, cum adeo a Giselberto, ut putat, Dionysius et Gallis ereptus et ad S. Emmerami ecclesiam fuerit delatus, postremum hoc abs illo, minima dumtaxat, quam poluit, posita post furtum mora, patrum existimet. Audi, qui statim post verba proxime recitata loquatur: Giselbertus, inquit, sine dubio, ne detegeretur atque in itinere comprehenderetur, ambagibus usus est, et, cum dubius hæreret, ubi sacrum thesaurum deponeret, illum per aliquod tempus apud se secreto detinuit. Cum vero nulla ecclesia Arnulfo tunc charior atque in Bajoaria clarior esset, quam illa S. Emmerami Ratisponensis..... Giselbertus reliquias S. Dionysii non alibi magis honorifice, quam Ratisbonæ, requiescere posse credidit, easque ad regiam hanc urbem deportavit.

haud tamen si Eckharto assentientium, Arnulphi imperatoris dono.

6 Verum an Eckhartus, Dionysium ab Arnulpho imperatore nec furto Gallis ereptum, nec Emmeramensi ecclesie donatum, recte statuit? Cum vel hoc vel illud ab Arnulpho fuisse factum, nullis omnino litterarum monumentis, anno 1050 anterioribus, consignatum inveniatur, neutrumque etiam in jam datis inscriptionibus asserat, enimvero Eckharto penitus hic refragari haud velim. Attamen cum Dionysium per C Arnulphum imperatorem et Gallis surreptum et ad S. Emmerami ecclesiam translatum fuisse, Ratisponenses Leoni IX Papæ in litteris, hujus nomine inscriptis infraque hic recitandis, dixisse asserantur, quid ni, si Dionysiani corporis furtum locum umquam habuit, Arnulphus imperator, qui, quemadmodum recte opinatur Eckhartus, Luletie Parisiorum numquam fuit, Dionysium Gallis eripuisse dici queat, non quidem quod ab ipsomet, sed quod ex ejus imperio a Giselberto furtum illud fuerit patrum? Sane, quod quis imperio suo per alium facit, facere id per se non immerito censetur. Atque hæc de Dionysiani corporis furto dicta sunt; quod autem ad corporis ejusdem donationem jam spectat, hanc Emmeramensi monasterio ab Arnulpho non fuisse factam, Eckhartus statuit, quod Arnolfus, et comite Vochburgensi S. Emmerami monachus, accurate dona, quæ in S. Emmerami ecclesiam Arnulphus imperator contulit, recensens, ne verbulo quidem Dionysiani corporis meminerit. Ast ob hoc Arnolphi seu, ut ab aliis vocatur, Arnoldi silentium necessario, quod hic Eckhartus statuit, statuendum haud esse, ex infra dicendis patescet.

Quod si tamen quisquam, quæ prolaturus ibidem sum, haud probans, sacri illius pignoris et furtum et factam monasterio Emmeramensi donationem, non Arnulpho, sed soli Giselberto adscribere cum Eckharto perrexit, vehementer ei reluctari mihi animus non est. Et vere ita comparatus cur non sim?

7 Dionysii e Gallia in Germaniam translatio lateribus seu lapidibus tribus num. 4 hic memoratis præcipue innititur, illanque Inscriptiones, hisce incisæ, Arnulphi tantum tempore, at non item rem ipsomet hoc principe vel agente vel jubente, factam fuisse produnt. Opinio quidem, quæ Dionysium ab Arnulpho ecclesie Emmeramensi datum statuit, in litteris etiam, Leonis IX Papæ nomine inscriptis, infraque hic recitandis, seu potius in Ratisponensium, quæ medio circiter seculo xi obtinuit, traditione est fundata; verum hanc tum adhuc puram nec adjunctis falsis, ea infida vulgi fama natis, auctam ac porro sedatam fuisse, pro certo quis asserat? Quis, quæso, inscriptiones, quæ eidem opinioni etiam adstipulantur, quæque, priusquam, quod supra memoravi, corpus a Reginwardo abbate inveniretur, in Emmeramensi, ut mox videbimus, ecclesia existitisse perhibentur, fuisse statim post advectum ad hanc idem corpus positas nec multo serius e traditione, jam eo, quo mox dixi, modo corrupta, confectas, sat solide vel utcumque dederit probatum? Verum, utcumque res hæc habeat, corpus equidem, quod Dionysii esse, Ratisponenses arbitrantur, Tutone Ratisponensium jam episcopo, Ratisponam, ut tertia et supra huc transcriptis inscriptionibus fidem facit, ad S. Emmerami ecclesiam venit; Tuto autem id postea, ne vel a Gallis, sacrum thesaurum sibi ereptum recuperare forsitan conaturis, dolo ac fraude surriperetur, vel ab Hungaris, sub seculo x initium in Bavariam frequenter irruptibus, profanaretur, Emmeramensis ecclesie muro, additis etiam, quos supra memoravi, tribus lateribus, inclusit.

AUCTORS
C. B.

in S. Emmerami ecclesia locutum fuisse, indicabant

E

sub annum 1050 invento, agitata

F

8 Ast, cum tantummodo, ut apparet, pauci admodum, ne prodicione forsitan sacræ reliquie detegerentur, occultationis hujus conscii fuissent, locus sensim, quo fuerant absconditæ, in oblivionem venit, donec tandem occasione, quam supra exposui, a Reginwardo abbate una cum corpore, quod complectebatur, sub annum 1050 fuit delectus. Ita unanimi fere consensu omnes, qui S. Dionysium e Francia Ratisponam ad S. Emmerami ecclesiam furto translatum, contendunt. Porro etsi quidem, priusquam, quod ante memoravi, corpus una cum supra datis, quæ, id esse Dionysii corpus, indicabant, inscriptionibus a Reginwardo abbate seculo xi circiter medio inveniretur, res ita, ut jam dixi, haberet, diversæ tamen in Ratisponensi S. Emmerami ecclesia, si in præfata sua Dissertatione cap. 5 Joannes Baptista Emmeramensis abbas recte scribat, inscriptiones aliæ, imo et picturæ, parietibus impressæ, quæ, ibi asservari S. Dionysii corpus, non obscure docerent, fuerint inventæ. Ac mihi quidem tales etiam jam tum reipsa ibi existitisse inscriptiones ac picturas, sat verosimile apparet; verum, utcumque id habuerit, rumor tamen de S. Dionysii corpore, Dionysianis surrepto atque e Francia in Germaniam delato, hactenus haud late admodum, quod, quo id in Emmeramensi ecclesia loco jaceret reconditum, ignoraretur, per Germaniam ac Galliam sese diffuderat;

ast

LECTORIS
C B.

ast is, dum Regincardo, quod dixi, corpus fuerat inventum, magis magisque statim, majori etiam forsitan, quam par esset, cum strepitu rem fama vulgante, invaluit, ac, Emmeramensibus monachis, penes se esse S. Dionysii Parisiensis corpus, ubique prædicantibus, quaquaversum sparsus male admodum, ut apparet, Gallos affectit, auribusque minime æquis per eos fuit exceptus. Quam verum id sit, eo iis, quæ jam nunc subdo, patecet. Leo IX Papa anno 1052, quo pacem inter Andream, Hungariæ regem, Henricumque IV imperatorem componeret, in Germaniam venit, eodemque anno, ut Pagiatus in Romanorum Pontificum Brevariario, aliique ad eundem annum recte docent, Ratisponam venit.

quam maxime fuit,

9 Ibidem porro non tantum S. Wolfgangum, sed etiam S. Erhardum in Sanctorum numerum retulit, ac, ut nonnulli addunt, sedulo etiam, essetne, an non, penes Emmeramenses monachos S. Dionysii, primi Parisiensium episcopi, corpus, examinavit. Nec id examinavit tantum, verum etiam, si Germanis fides sit, sacrum illud pignus, Gallis furto ereptum, penes Emmeramenses monachos esse, datis ad Hen-

B ricum, Galliarum regem, litteris declaravit. Galli quidem, litteras hujusmodi a Leone datas fuisse, passim eunt inficias; verum, rectene, an secus, lectoris erit ea infra dicendis statuere. Alia interim ex parte Henricus I, Francorum rex, rumoribus de corpore, Ratisponæ in S. Emmerami ecclesia per Regincardum abbatem invento, ad sese eo modo, ut dubitari de eorum veritate non posset, delatis, ne eorum forsitan, qui id S. Dionysii, Parisiensium Apostoli, corpus esse asseverabant, opinio serperet latius, scrinium seu loculum, in quo olim a Dagoberto I, Francorum rege, depositum fuisse S. Dionysii corpus credebatur, publice reserandum, sacrasque illi inclusas reliquias frequenti multitudini solemnitate quam maxima ostendendas curavit. Id omnino, uti infra docebo, est certum nec ab ullo revocatur in dubium; ut sane controversiam, qua de S. Dionysii Dionysiani et Emmeramenses decertant, tum potissimum, cum corpus, quod Dionysii esse inscriptiones adjunctæ indicabant, seculo XI circiter medio Ratisponæ in S. Emmerami ecclesia fuisse inventum, contigerit agitari.

C Gallique, Dionysii corpus eripit sibi

10 Porro Galli, instituta, quam dixi, loculi seu scrinii Dionysiani visitatione, non tantum, non esse inde S. Dionysii corpus sublatum, sed nec surripi potuisse, audacter (rectene an secus, dicenda aperient) asseruere. Ac postremum quidem istud potissimum e loco munito, quo sacrum illud pignus summa cum cura custoditum semper fuisset, videntur contendisse. Certe Haymo, qui, quemadmodum infra videbimus, jam memoratam corporis Dionysiani visitationem seu detectionem sub seculo XII finem descripsit, Haymo, inquam, seu potius Galli illi, quos hic in lucubratione, qua id fecit, loquentes inducit, ita in hac apud Felibianum ad Sandionysianæ Historiæ calcem cap. 5 loquuntur: Sicut didicimus plurimorum autentica sententia, quos in litteralium atque liberalium disciplinis studiorum majoris utilitatis ac pretii aiunt esse in nostra patria, in regis Dagoberti evidentissime reperit Gestis descriptum, quemadmodum memoratum Sanctum (Dionysium nempe) cum duobus sociis honorifice posuerit in scriniis argenteis, artificiosissimarum serarum atque obicium mirifica atque subtili diligentia, ut adhuc hodieque videri potest, interius munitis. Collocavitque post altare in cripta tantæ profunditatis, ut usque ad genua omnino se intromittat, si quid inde voluerit abstrahere aliquis. Quin etiam, antequam ad corpora Sanctorum perveniat, criptula quædam aureis gemmis extrinsecus decorata habetur, in qua duabus seris diligenter munita Dominici clavi et coronæ condita servantur pignora, nulloque alio aditu præter hunc scrinia Sanctorum videri, aut ab aliquo possunt ullaenus tangi. Ecce, quomodo corpus sancti Dionysii munitum nulla adimi possit arte latronum.

tatis, ut usque ad genua omnino se intromittat, si quid inde voluerit abstrahere aliquis. Quin etiam, antequam ad corpora Sanctorum perveniat, criptula quædam aureis gemmis extrinsecus decorata habetur, in qua duabus seris diligenter munita Dominici clavi et coronæ condita servantur pignora, nulloque alio aditu præter hunc scrinia Sanctorum videri, aut ab aliquo possunt ullaenus tangi. Ecce, quomodo corpus sancti Dionysii munitum nulla adimi possit arte latronum.

11 Ita illi; ut sane ne potuisse quidem furto surripi S. Dionysii corpus, Galli tam e loco munito, quo esset reconditum, quam e summa, qua semper fuisset custoditum, cura tum contendisse videantur. Hinc porro, ni fallor, tum etiam factum, ut Germani, quo non tantum habere potuisse, sed et re ipsa habuisse locum Giselberti furtum, ostenderent, in rationem, qua committi id et potuisset et commissum re ipsa fuisset, adhibita omni cura, studiosissime indagavit. Qualemcumque saltem ita autumandi ansam præbet Emmeramensis supra plus semel jam laudatus abbas Joannes Baptista. Hic enim celsissimus author ad suæ de Dionysio Ratisponam translato Dissertationis calcem exhibet lucubrationem, vel haud diu post vel sub seculo XI medium, uti e mox dicendis patecet, conscriptam, in qua Opusculi hujus scriptor anonymus non tantum S. Dionysii et Gallia translationem, sed et rationem, qua hæc fuerit peracta, evolvit. Fuisse autem vel haud diu post, ut jam dixi, vel sub seculo XI medium lucubrationem illam exaratam, certum idcirco atque indubitatum apparet, quod ad mox dicte Dissertationis calcem præferat se sibi præfixam habeat epistolam, ab eodem scriptore anonymo Regincardo abbati, qui, quemadmodum laudatus Emmeramensis abbas Joannes Baptista in suis in epistolam illam Annotationibus docet, ab anno 1049 usque ad annum 1064 S. Emmerami monasterio præfuit, inscriptam. Porro in hac scriptor ille anonymus, qui in titulo præfixo presbyter vocatur, sese, qui S. Dionysii ossa Parisiis surrepta atque e Gallia Ratisponam fuerint translata, lubentissime litteris, prout ab eo Regincardus petierat, commendaturum esse, statim ab initio promittit ac deinde id partim e litteris, ab ipsomet Regincardo ad se missis, partim e notitiis, quas a Gallorum (apud hosce enim, ut ait, aliquamdiu fuerat moratus) sapientissimis ac veracissimis viris acceperat, executioni sese mandaturum, declarat.

12 Verum, rectene, ac veritate ubique servata, id præstitit? Id equidem mihi haud apparet. Neque vero is, utpote non pauca parum admodum verosimilia, imo et ab omni prorsus veri specie abhorrentia scribens, fidem ullam in rebus, diu ante ætatem suam gestis, quas sine antiquiori dactorum suorum vade refert, sibi adiungit. Ut autem, an merito ita arbitrer, dispicere ipsemet per se studiosus lector queat, partim saltem præfatam, qua, quod dixi, anonymus ille, natione, ut apparet, Germanus, presbyter fecit, lucubrationem, plerisque tamen, quæ huic insuper immiscentur, ineptius omissis, compendio hic exhibeo, mox etiam deinde, quæ in illa potissimum displiceant, subjuncturus. Omnia itaque, quæ ad institutum nostrum hic faciunt, lucubrationis illius capita, in compendium majorem partem redacta, eo fere recidunt. Arnulphus imperator, quo Carolo Simplici, Francorum regi, qui, ab Odone, a Gallis in regem assumpto, e regno

haud potuisse, contentibus, tum quoque modus, quo id

E

F

factum sit, a scriptore anonymo per lucubrationem, partim quidem,

A gno secedere compulsus, Coloniam Agrippinam advenerat, ac ab eo, ibidem tunc commorante, auxilium adversus hostes suppliciter rogavit, suppliciter ferat, maximo cum exercitu in Galliam ingreditur, civitates regni hujus non paucas expugnat, moxque tamen, etsi armis ejus ubique Galliam cedant, muneribus ab Odone delinitus, in concionem et hunc et Carolum adducit, simulque, ut Odo quidem in Gallia regnare pergat. Carolus vero, ibidem dumtaxat post Odonem regnaturus, in Burgundiam secedat, decernit, ac, rebus ita compositis, cum Odone Parisios usque, quo ibidem hunc solio denuo imponat, cum exercitu suo progreditur, castra prope hanc civitatem per tempus aliquod metatur, Odonem, exercitus sui legionibus secauctum, contra Normannos, Galliam vastantes, militat, ad Dyonsianam ecclesiam, quo sanctum loci hujus patronum veneretur, accedit, ab Ebulone abbate honorifice accipitur, caelestemque Dyonsii Hierarchiam, quam ab hoc accipit, animo attento in castra reversus evoluit.

quod hic datur.

13 Hinc sacrum scriptoris adeo subtilis corpus e Gallia in Germaniam asportandi desiderio accenditur, cum Giselberto id communit, ac abs hoc, quanta Dyonsii corpus cura servetur, vique fieri posse, ut arte ulla surripiatur, edoctus, consilium, quod hic ei praebeat, amplectitur, Gisibertum perduellionis seu proditoris ex composito accusatum, coram San-dyonsiano abbate Ebulone, consanguinitate ei conjuncto, extremo supplicio damnat, hocque nihilominus ac aliis intercedentibus Gallis, Giselberto, in speciem reo, veniam concedit. Hic, rebus ita constitutis, magna prius ab Arnulpho, quo, quod meditabatur, corporis Dyonsiani furtum exsequi possit, pecuniae summa donatus, ad S. Dyonsii monasterium, tanquam ad asylum, cum Ebulone abbate, sanguinis nexu sibi conjuncto, secedit, propositum monachi ibidem induendi simulat, pecuniamque, quam secum attulerat, parte altera communitati, altera Ebuloni abbati hunc in finem oblata, tertiam supra ipsum S. Dyonsii tumulum ponendam obtentu locum sibi, quo hic situs esset, monstrari tandem aegre impetrans, ab Ebulone abbate noctis tempore in cryptam, in qua SS. Dyonsii, Rustici et Eleutherii corpora jacebant recondita, per aditum occultum introducit, diversas ibi tumbras marmoreas conspicitur, sed, in quam ex hisce S. Dyonsii corpus jaceret, incertus, tumulum seu tumbam, quae id complecteretur, sibi aperiri petit, idque etiam demum largitionibus et precibus ab Ebulone consecutus, sanctissima Dyonsiani corporis membra, dimoto non sine ingenti labore tumbae operculo, intuetur, cumque jacere in hac S. Dyonsii corpus, charta prope caput inventa, fidem faceret, pecunia, quam supra id ponere se velle simularat, sacras sancti Martyris exuvias honorat precesque ad Sanctum fundit.

compendio,

14 Mox porro post crypta egressus ac jam omnia, quae ad tuto patrandum, quod meditabatur, facinus nosse desiderarat, apprime noscens, convivium, ad quod abbatem monachosque invitavit, diligentissime parat, id deinde iusta ac subsequente cenam diutissime protrahit, omnibusque cibo et potu oppido onustis hincque cubitum concedentibus, ipse, ut sibi nocte illa in ecclesia excubare fas sit, ab Ebulone postulat, idque simulata pietatis specie adeptus, loci sacri custodibus vinum magna copia propinat hisque inde in somnum resolutis, Gisibertus, jam omnia tuta Octobris Tomus IV.

videns, instrumentis, quae, capsellae inclusa, afferrit ad sese librorum specie jusserrat, primum cryptae, quae Sanctorum nostrorum tumulos complectebatur, claustra ac deinde tumbam, in qua S. Dyonsii corpus jacere modo supra relato didicerat, effringit, sacra Dyonsii ossa inde rapit, duabus peris imponit, hisque onustus sine mora ad locum, quo equum sibi paratum teneri jusserrat se confert, atque in hunc proslitens concito cursu Arnulphi castra petit, eique, quam expetierat, sacram praedam tradit in manus, ac ab eo pro meritis exceptus mox cum sacris furto surreptis S. Dyonsii reliquiis, quo in tuto hae ponantur, e Gallia in Germaniam, quingentis ei ad custodiam adjunctis equitibus, dimittitur. Imperator, qui nihilominus e S. Dyonsii reliquiis os, quod in manu (ipsa haec usui infra adhuc futura scriptoris anonymi verba sunt) medium connectit brachio digitum, penes se retinuerat, haud ita dudum post ab Ebulone abbate convenitur.

actore
C. B.

15 Cryptae scilicet, in qua Dyonsii, Rustici et Eleutherii corpora jacuerant, claustra distorta, tumbamque Dyonsii, comparente nuspian Giselberto, perruptam sancti Martyris ossibus orbatam, ecclesiae custodes mane hanc lustrantes invenerant, dumque horum omnium mox Ebulonem reddidissent certiores, hic id, quod res erat, subodoratus, absque ulla mora ad Arnulphi castra se confert, imperatoris tentorium audacter ingreditur; ut surreptum Dyonsii corpus sibi restituatur, inclamat, dumque deinde, clamoribus nihil proficiens, imperatori, ut sacrum illud restituit pignus, demisse supplicat Arnulphus sese id facturum negans, Ebuloni tamen, si hic ei pretiosum Evangeliorum librum, in abbacia sua extantem, tradiderit, concilium sese, quo omni e corporis Dyonsiani furto ei oborta angustia eximatur, daturum esse, pollicetur, dumque, libenti sese animo id facturum, Ebulone respondet, imperator mox, quod sponderat, consilium ei suggerit. Id aliaque nonnulla, quae in dicta lucubratione adhuc occurrunt, singularia adeo ac mira, pene dicam, ridicula sunt, ut ea omnia ipsismet, qui hanc litteris mandavit, scriptoris anonymi verbis recenseri praestet. Sic habent: Imperator dixit: Celeri cursu monasterium repetito, fratresque convocans dicito, te apud me S. Dyonsii corpus reperisse, quod apostata Gisibertus furto sublatum mihi attulisset, ut in gratiam eo pacto rediisset, sed me ipsum cum dedecore abjecisse, sanctas vero reliquias, ipso fuga dilapso, mecum retinuisse, tibi que, ni abnuant, condicito pretio rediditum esse.

partim vero
ipsismet, quae

E

F

16 Deinde, paucis senioribus adhibitis, clam sepulchra Sanctorum accedito, et Sociorum Dyonsii unum vel alicujus Martyrum, quorum numero abundas, sepulchro membra levato, et palam librum, clam reliquias ad me in castra deferto. Meum est tibi parare duas ex corio peras, his, in quibus Dyonsii corpus alatum est, simillimas; has sanctis reliquiis, quas attulisti, infarciri facio; quibus unum, quod penes me retinui, Dyonsii sancti membrum admiscens tibi contrado. Namque per sinecochen pars accipitur pro toto, ut possis sacramento confirmare, te vere Dyonsii corpus receptum tenere. Sic onustus palam nostro comeatu tripudians e castris domum contendit; quo dum perveneris, alacris in ambonem conscendit, furentique populo nunciato, te quemdam erroneum et apostatam a me extratum et proscriptione mortique dammandum jure propinquitatis eruisse, simulque conversionem

recitantur,

AUCTOR
C. B.

mentitum, in monasterium te suscepturum, ipsum tibi Dionysii reliquias furto rapuisse, ut tali dono nostram gratiam redintegrasset, quem ego in vinculis injectum malo vellem cum exemplo ut periret, elapsam fuga disparuisse. Te vero tanti libri pretio donassem Dionysii corpore sancto. Accepto ergo tanto solatio tantoque consilio, celer monasterio revolat abbas Ebulo, fratres celerius convocavit, eisque augusti erga se munificentiam retulit, qui omnes pro hoc beneficio non solum, quem postulare, librum concedendum, sed etiam Galliae, si postulare, suadebant dimidium regnum. Post hæc cum senioribus, de quorum fide et taciturnitate securus erat, cryptam latenter intravit, et alterius Sancti ossa sepulchro levavit pro Dionysii ossibus deferenda, sed et venerabilis cujusdam viri ossa, ne locus vacuus appareret, ipso vacuato sepulchro relocavit.

scriptoris
verbis

17 His ergo ita patris, uti conditum erat, ad angustum in castra recurrit, cui offert librum, recipiens clam cocambiendo ipsis, quas advexerat, reliquiis immixtum Dionysii membrum. Quæ tunc abbas Ebulo læto suscipiens collo, clero populoque comitatus sancto loco reportavit, moxque in ambonem conscendens qualiter sanctas reliquias perdidit, qualiterque receperit furenti populo (jam enim, fama vulgata, Parisiensis plebs confluerat) pronuntiavit. Ergo membrum jam dictum, ut in pulpito stabat, vere Ariopagita Dionysii hoc corpus esse, sacramento firmavit. Deinde utrum veteri sepulchro corpus sanctissimum recondi placeret, cautiusve locari in medium contulit. Quibus simul acclamantibus, cautius debere locari, in aspectu multitudinis ipsa membra scrinio imposuit plumbeo, hocque argenteo. *Talia sunt, quæ huc transcribenda duci, ipsamet laudati scriptoris anonymi verba. Hic porro, post pauca adhuc subiungit: Sic Dionysii ossa Parisius sublata, sic de Gallia sunt translata, sic eaque tali artificio imperator Arnolphus acquisivit, sic mira astutia omnes motus composuit; ac deinde, Arnolphum quinto, postquam ea, quæ jam dicta sunt, gesta essent, die e Galliis suo cum exercitu recedere cepisse, prefatus, lucubrationis suæ cap. ultimo sequentem deinde adhuc loquitur in modum: Quamdiu Arnolphus incolumis vixit, sancti Dionysii ossa secum retinuit. Tandem morbo correptus, quando finem sibi imminente sensit, Dionysii ossa sancti Emmerami monasterio perpetually servanda tradidit una cum Evangeliorum libro, quem præmisimus. . . .*

hic exhibi-
tum, fuit ad-
ductus; ve-
rum is

18 Tunc Tuto, Ratisbonensis præsul præcavens Gallicas insidias, et ne qua præpotens persona inde sanctas reliquias præriperet, strenue præcavit. Nam omnes, hujuscemodi rei conscios, ne quis Dionysii ossa proderet, sacramento constrinxit, dicens, cum tempestivum fuerit, hæc opportunus prædestinatio divina revelabit. Ergo sancta ossa vili scrinio recondens in sarcophago posuit, rem tamen tribus tabulis cocti lateris incisam per elementa memorie mandavit, hasque Occidentali parte muro inclusit. . . . Sic Dionysii ossa Ratisponam sunt locata. *En, erudite lector, egregium sane modum, quo S. Dionysii corpus e Gallia in Germaniam ac Ratisponam deinde, si anonymo præfate Lucubrationis scriptori fides sit, fuerit translatum. Verum de modo illo quid censendum? Scriptor, a quo traditur, medio circiter, ut jam*

supra docui, seculo XI floruit, translatioque D quam memorat, sub annum, ut infra docebo, 890, si locum unquam habuit, evenit; cum autem ita habeat, vixeritque adeo abs hac sesqui amplius seculo remotus, unde, quæso, modum, quo factam ait, habuit perspectum? Sese quidem, quomodo de Gallia translatus sit Dionysius, et quis eum furto Parisius tulerit, . . . tam ab ipso Parisiensi abbate, quam et ab aliis, quorum contubernio diu dilectatus sit, ipsius monasterii fratribus audivisse, in sua supra laudata ad Reginwardum abbatem epistola affirmat. Verum S. Dionysii corpus furto ad se e Gallia translatum, Germanis seculo circiter XI medio confidentius, quam ante fecerant, asseverantibus, id Galli, ut jam dictum, ac maxime Dionysiani monachi verunt inficias.

19 *Eodem ergo hi tempore rationem etiam ob ea, quæ qua id ipsum, quod factum esse Germanis negabant, factum re ipsa sit, hospitem suum, utul natione Germanum, edocuerint? Quod si ita habuit. oportet sane, ut non tantum maximam a Gallis sacerdos ille Germanus anonymus inierit gratiam, verum etiam ut insignem plane apud illos fidem sibi compararit. Et vero, si ut Dionysium vel ipsemet e Bavaria in Galliam reduceret, vel rationem, qua Ratispona auferri is posset, suggeret, interdum ab eis, facta etiam, ut ait, mercedis haud mediocri spe, fuerit rogatus, haud parva certe ei apud illos fides existerit. Res itaque, ut prodit, habuerit, fuerintque adeo Dionysiani monachi, quod diffidentur publice, hospiti suo clam et, quemadmodum in sua mox laudata epistola loquitur, secretius confessi, ea equidem omnia, quæ ex hisce ille, sive de ipsamet S. Dionysii in Germaniam translatione, sive de modo, quo hæc facta sit, audivit, in sola, uti haud obscure in eadem epistola indicat, traditione erant fundata; hæc autem genuinam et veram non fuisse, vel ex eo liquet, quod scriptor anonymus, qui, adhibitis quæ ex hac, ut indicat, manabant, monachorum illorum relationibus, suam de Dionysii translatione lucubrationem, compendio majorem partem supra exhibitam, contexit, haud parum in hac a veritate historica aberret. Ut id probatum dem, e multis, quibus in hanc peccat, erratis tria dumtaxat, brevitate ergo missis reliquis, adduco.*

20 *Pretiosum Evangeliorum librum, de quo plura infra, Emmeramensi monasterio ab Arnolpho imperatore, morti jam proximo, datum fuisse, num. 17 huc transcriptis verbis scribit; verum id fuisse multo citius, a principe isthoc factum, certum omnino, uti ex infra dicendis patescet, ex Arnolfo, qui seculo XI monachus Emmeramensis e comite Vochburgensi factus. S. Emmerami miracula in litteras anno circiter 1030 coniecit, efficitur. Fateor quidem, rationem, qua S. Dionysii e Gallia translationem factam refert, minime ex hoc errato conelli; verum id e duobus aliis jam nunc memorandis sit. Quæcumque in compendio jam dato ac nominatim verbis num. 16 et 17 jam recitatis de Ebulo, S. Dionysii abbate, refert, necessario exigunt, ut hic tunc, cum Arnolphus imperator, seu potius Germaniæ rex, Carolo Simplici, quod anno, uti inter omnes convenit, 893 factum, suppetias tulit, in S. Dionysii monasterio existerit; verum Ebulo, uti apud Chesneum tom. 3 Galliarum Scriptorum ad annum 892 et 893 Annales Metenses docent, anno 892 in Aquitaniam jam secesserat,*

hic profertur

A cesserat, ibique ad obitum usque, qui anno 893 evenit, arma adversus Odonem gessit. Adhæc Arnulphum imperatorem, quo Carolo Simplici, qui regno pulsus, ejus adversus Odonem auxilium implorarat, suppetias ferret, exercitum in Gallias duxisse, ac Parisios usque progressum, fuisse etiam per dies aliquot circa civitatem hanc castrametatum, scribit; verum, etsi quidem Carolus Simplex, regno ab Odone pulsus, Arnulphi adversus hunc anno 893 imploravit auxilium, isque etiam copias, quæ Carolo suppetias ferrent, subministravit, Odo tamen cum exercitu ad Aconam consedit, easque a regni ingressu prohibuit. Audi, qui apud Chesneum tom. 3 Galliarum pag. 328 Annales Metenses ad dictum annum 893 loquantur.

in medium,
certo, est, ut
fictus, re-
jiciendus,

21 Carolus, inquit, vires Odonis ferre non valens, patrocinia Arnulphi suppliciter exposcit. Æstivo siquidem tempore jam dictus rex conventum publicum Wormatia civitate celebravit, ubi Carolus venit, et Arnulphum magnis muneribus sibi conciliat, regnumque, quod usurpaverat, ex ejus manu percepit. Jussu est etiam, ut episcopi et comites, qui circa Mosam residebant, illi auxilium ferrent, et eum in regnum inducentes in sede regia intronisarent. Sed neutrum horum illi quicquam profuit. Denique Odo rex, hoc audiens, cum exercitu super ripam Axani fluminis sedit, et copias Arnulphi intrare in regnum nullatenus permisit. Duces regis, cernentes, Odonem viriliter paratum esse ad pugnam, ab eo declinaverunt, et ad propria reversi sunt. Carolus in Burgundiam secessit, et, Odone Parisius revertente, rursus regni fines occupat, sicque alternatim ex utraque parte multi pereunt. Cum itaque Arnulphus memorato anno 893, misso in Carolo Simplicis auxilium exercitu, Parisios usque, uti e jam recitato Annalium Metensium textu liquet, haud penetravit, nec alias unquam Carolo Simplici subministrasse auxiliares copias legatur, enimvero id, quod de Arnulpho, Parisios usque susceptæ in Odonem expeditionis occasione progressu, castraque prope hanc civitatem aliquamdiu metato, lucubrationis, de qua hic, auctor anonymus, uti jam dictum, scribit, veritati neutiquam consonat; cum autem id ita sit, nec, si Arnulphus cum exercitu prope Parisios aliquando haud consedit, locum umquam, ut consideranti patescet, habere potuerit modum, quo S. Dionysii corpus Dionysianis furto a Giselberto fuisse surreptum, memoriæ prodit, tam hinc, quam ex iis, quæ de Ebulone mox dixi, consecrarium est, ut modus iste, veluti commentitius, rejiciendus certo sit.

CAPUT II.

Qui præterea Dionysiani corporis furtum patratum dicatur, et, quandonam, si vel sic vel aliter reipsa fuerit commissum, evenerit.

Modum certe, quo S. Dionysii corpus Dionysianis monachis surreptum atque e Gallia in Germaniam translatum in Lucubratione, a seculi XI scriptore anonymo conscripta ac a Joanne Baptista, Emmeramensi abbate ac principe, anno 1750 vulgata, asseritur, neutiquam admittendum, sed certo, veluti commentitium, rejiciendum esse, cap. proxime prægresso dilucide, ni fallor, ostendi. Nunc, qui præterea furtum illud patratum dicatur, et quandonam, si vel sic vel aliter patratum reipsa sit, evenerit, examinare aggredior. Joannes Aventinus Annal. Boic. lib. 4 sic scribit: Arnulphus, contentus sorte, quæ præter spem oblata erat, ipsam vel Germaniam majorem, quam ut ab uno commode regatur, ratus, Franciam Occidentales fidei tutelæque Ottonis (communius hic ab aliis Odonis nomine distinguitur) committit.... Et Otto, quo vicissim Arnulpho gratificaretur, sacra Galliarum peculiari surripit, Arnulpho tradit; nempe Dionysium illum Gallorum tutelarem cælitum, et quem tanti aestimant, librum auratum atque gemmatum, ob honorem tanti herois jussu imperatoris Caroli, Calvi, rectoris Occidentalium Francorum aureis litteris scriptum et ædi ejusdem Divi amplissimæ, in agro Parisiorum sitæ, dono datum.

Dionysiani
corporis fur-
tum, si modo,
quem Aven-
tinus

23 Arnulphus hæc pietatis monumenta Reginoburgi in templo D. Haimerani, tutelaris Boiorum numinis, condidit, ubi adhuc monstrantur, nosque hos dies, quibus illa religionis pignora, ex Gallia furto sublata, et in Bojariam translata sunt, in Fastos et Acta retulimus, et festos habemus; ac deinde, nonnullis adhuc, quæ ad institutum nostrum haud adeo prope spectant, præmissis, tribusque etiam jam supra hic recitatis, quarum una Giselbertus S. Dionysii corpus furatus dicitur, inscriptionibus transcriptis, subjungit: Is Giselbertus procerum locupletissimus fuit, ex composito sacrilegii damnatus, de industria monasterium S. Dionysii deportatus, libenter a monachis recipitur, cum quibus frequenter bene victitans (nam et habebat, quod dabat, et dabat nemo largius) longe gratior factus est. Ubi satis fidei sibi haberi vidit sumptuose affatim suppeditans, dubiam cœnam, vinum studiose optimum monachis et contubernalibus omnibus monasterii regio luxu apparatus, in noctem protrahit convivium, illisque omnibus vino somnoque sepultis tum Giselbertum sacrilegium (Dionysiani nempe corporis furtum) perpetrasse, litteris proditum est. Aventinus, si omnia ejus modo huc transcripta verba nude secundum se considerentur, secummet ipso pugnant. Primo enim ait, S. Dionysium ab Odone Gallis surreptum

secummet ip-
so in con-
cordiam